

[Erik Appel.]

Initiativet, og det anførte er ikke det eneste Initiativ, der er hemmet. Der er en Art Nødstilstand i den tyske Skoleverden, og Indgriben fra forstaaende Kredse maatte anses for baade berettiget og ønskelig.

Jeg haaber, at denne Afsløring af paa-tænkt Initiativ ikke vil fremkalde Uvilje i det høje Undervisningsministerium, men maa tjene som en Tilskyndelse til at faa Undervisningen i Gang saa hurtigt som muligt. Der er Skoler, hvor det kan ske med Dags Varsel. Det gælder Abild, hvor Lærer Jakobsen paa min Forespørgsel udtalte, at han vilde sætte Pris paa at kunne samle Børnene i Ugen op mod Jul. Jeg kan oplyse, at ved Siden af Abild er der maaske endnu kun eet Sted i Tønder Amt, hvor Undervisningen kan begynde med Dags Varsel, nemlig i Store Jyndeved. I alle andre Sogne vil det kræve Tid at faa Undervisningen tilrettelagt. Der er kun meget faa tyske Lærere til Raadighed, og der er Mangel paa danske Vikarer. Det vil formodentlig blive nødvendigt at anvende pensionerede Lærere og Lægmænd, hvor saadanne er villige dertil.

Jeg skal derefter gøre en kort Bemærkning om Privatskolerne. Der stilles efter Forslaget meget store Krav til dem, ja, der bliver ligefrem Tale om en Undtagelseslovgivning. Jeg maa desværre finde det berettiget som midlertidig Foranstaltning. Privatskolerne bliver efter Forslaget stillet lige med Folkeskolen, og der er i Øjeblikket ingen Grund til at give den tyske Privatskole friere Tøjrsel end Kommuneskolen.

Om Tilsynet ønsker jeg at udtale, at den foreslaaede særlige Tilsynsmand næppe er nødvendig, og det synes lidet rimeligt af Hensyn til en kortvarig Skoleordning at oprette et honorarlønnet Embede. Saa vidt jeg kan skønne, er der i sønderjyske Lærerkredse Ønsker fremme om en saadan tilsynsførende. Spørgsmaalet kan derfor nærmere undersøges i det Udvalg, jeg formoder bliver nedsat.

§ 8 ønsker jeg fremdeles slettet. Den er Udtryk for et Posekiggeri i Hjemmene, som vi hidtil har været forskaanet for. Skulde Hjemmeundervisningen tage stort Omfang — og jeg deler ikke det ærede Medlem Hr. Frede Nielsens Opfattelse; i hvert Tilfælde har den ikke paa min Bgn taget noget videre Omfang — skulde Hjemmeundervisningen tage stort Omfang, hvad jeg altsaa ikke mener, der er stor Grund til at vente, kan Ministeriet rette Henstilling til Amtsskolekonsulent og Skolekommissioner om at foretage nøjere Eftersyn ud fra den Beføjelse, som den lovlige Tilsyns-

myndighed har. I øvrigt kan et saadant Tilsyn ud over det rent skolemæssige næppe faa Betydning. Man skal derfor ikke sætte mere paa Papiret, end man med nogen Føje kan vente honoreret i Praksis.

Til de almindelige Bestemmelser har jeg intet at bemærke. Jeg finder det selvfølgelig, at der som Indgang til Studier, der fører til dansk Embedseksamen, kræves en dansk forberedende Eksamen.

Jeg ønsker hele den midlertidige Skoleordning begrænset mest muligt og vil derfor helst opretholde mit Ændringsforslag om, at det foreliggende Lovforslag, hvis det op-højes til Lov, kun faar Gyldighed til 31. Marts 1946. Men jeg maa indrømme, at Forslagets sene Fremkomst kan føre til, at Loven med den nævnte Tidsbegrænsning maaske først kan træde helt i Kraft den Dag, den udløber. Spørgsmaalet om Lovens Varighed maa derfor nærmere prøves i Udvalget under Samraad med Undervisningsministeren.

Med disse Bemærkninger skal jeg paa mit Partis Vegne anbefale Lovforslaget til en hurtig Udvalgsbehandling og tilsige mit Partis oprigtige Mevirken til at naa et for de interesserede Parter tilfredsstillende Resultat.

Hvidberg: Den gamle Professor Madvig advarede engang i dette høje Ting mod den Indbildningens eller Indbildskhedens Patriotisme, der, som han sagde, lader os glemme, hvad vi er, og hvor vi staar. Vi har oplevet, hvorledes et mægtigt Naboland igennem Generationer lod sig opdrage i en Indbildskhed, der fik det til at glemme, hvad det var, og hvor det stod, og til sidst kulminerede i en skæbnesvanger Masse-suggestion.

Naar vi betragter den Linie, der af os har været fulgt siden 1920 i sønderjyske Skoleforhold, har vi vel ingen Grund til hverken at skamme os eller at ærgre os, og vi vil afvise Beskyldningen for, at vi har indført Sværmeri i Stedet for Lov. Det er ikke os, man kan beskyldte for Sværmeri, men vort tyske Naboland, som lod sig bjergtage af den nævnte Massesuggestion, der sprøjtede op ogsaa i det tyske Mindretal. Først derefter fandt den almindelige Forgiftning Sted, som nødvendigvis maatte føre til en Forbitrelse mod det tyske Skolevæsen i sin Helhed. Men derfor har vi alligevel Ære af den Linie, som vi fulgte, at søge det indrettet saadan for det tyske Mindretal i Sønderjylland, som vi kunde ønske Tyskland havde indrettet det for os i Tiden forud.